

ACTIVITATS I INTERESSOS. PERFIL COGNITIU I D'APRENENTATGE DE LES PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

Introducció

Si ens apropem a la classificació diagnòstica que ens ofereix el DSM-V (APA, 2013), podrem veure com un dels criteris diagnòstics es refereix a la presència de patrons restrictius i repetitius de comportament, interessos o activitats que es manifesten en dos o més dels següents punts:

- Moviments, ús d' objectes o parla estereotipada o repetitiva
- Insistència en la monotonia, excessiva inflexibilitat a rutines, o patrons ritualitzats de comportament verbal i no verbal.
- Interessos molt restrictius i fixos que són anormals quant a la seva intensitat i focus d'interés es refereix, per exemple, fort vincle o elevada preocupació cap a objectes inusuals, o també interessos excessivament circumscrits i perseverants.

Una vegada coneixem aquests criteris, i si pensem a l'alumnat que ens hem trobat en la nostra tasca educativa, de ben segur que pensem en eixos alumnes que hem conegut amb fort interès pels dinosaures, però amb dificultats per parlar d'un altre tema de conversa, o d'altres que els encanta resoldre operacions aritmètiques però no mostren cap interès en resoldre problemes. Alumnat que podria estar cantant les mateixes cançons al llarg de tot el dia, o altre que, sense la nostra ajuda o la dels seus familiars, patirien ansietat si els canviem el camí que coneixen per a anar a un lloc concret.

Aquests són només uns exemples del què significa el terme interessos restringits (en la pràctica diària), el comportament verbal i no verbal ritualitzat, etc.

Hem de tindre en compte que aquests patrons que es repeteixen poden esdevenir una fortalesa, tal i com ens diu Barry M Prizant (2015), es converteixen en "estratègies d'afrontament de l'estrès". Es a dir, estratègies que davant un món contínuament canviant i amb moltes regles socials difícils de desxifrar per a una persona amb TEA, poden ajudar-los a autoregular-se emocionalment.

ACTIVITATS I INTERESSOS. PERFIL COGNITIU I D'APRENENTATGE DE LES PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

Aquesta dimensió ens ofereix una visió positiva de l'alumnat amb TEA, és per això que s'han d'analitzar aquestes característiques abans de decidir si cal mantindre o eliminar rituals, estereotípies, interessos, etc,

ACTIVITATS I INTERESSOS

RESISTÈNCIA I OPOSICIÓ ALS CANVIS

- Insistència obsessiva i necessitat que no canvie res. Necessitat d'un context completament previsible.
- Poden seguir rutines de manera sistemàtica
- Preferència en menjar certs aliments, certes textures. Rebuig a textures concretes o a aliments que s'estan tocant entre ells.
- Dificultat a l'hora de canviar de tipus de roba en els canvis d'estació.
- Poden aparèixer rituals en situacions en les quals existeix una dificultat d'anticipació i previsió davant el que succeirà. La cerca d'organització dona sentit a les seves accions. Els interessos repetitius i els rituals són importants en el maneig de l'ansietat.
- Concepció del món com quelcom caòtic, ple de regles convencionals canviants i implícites i molt orientat a la consecució d'objectius socials.

INFLEXIBILITAT CONDUCTUAL I COGNITIVA.

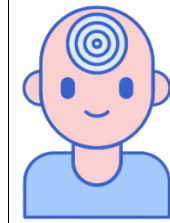
- Les persones amb TEA poden tenir pensaments inflexibles i obsessius i adhesió a rituals que no són aparentment funcionals (recordem la funció autoregulatoria).
- Millora de l'aprenentatge i reducció de problemes de conducta quan hi ha un entorn estructurat .
- En relació a la coherència central dèbil presenten menys habilitats per

ACTIVITATS I INTERESSOS. PERFIL COGNITIU I D'APRENENTATGE DE LES PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

aprendre dels errors i per generalitzar els seus aprenentatges.

- Són capaços de memoritzar els passos per resoldre un problema però solen mostrar poques habilitats per comprendre els principis generals que regeixen la solució dels problemes.
- Les dificultats en les funcions executives ajuden a explicar la falta d'habilitats per a organitzar la conducta: capacitat d'organització, anticipació, planificació, inhibició de respostes adequades però irrelevantes, memòria de treball, flexibilitat, autoregulació, etc.
- Les funcions executives tenen implicacions en la velocitat de processar la informació, en la capacitat de planificar, d'usar la memòria de treball, d'inhibir respostes, de mantindre l'atenció o d'elaborar distintes solucions per a un mateix objectiu en funció de la situació donada.

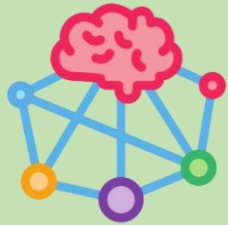
INTERESSOS I CONTINGUTS
MENTALS RESTRINGITS I
OBSESSIUS

- Segons la teoria de la Coherència Central Feble hi ha dificultat per integrar la informació i establir un significat global. És per això que poden presentar un talent excepcional en àrees concretes que són del seu interès.
- Els interessos restringits i obsessius limiten les habilitats socials, sobretot quan no se'ls ensenyen estratègies per canviar de temes de conversa, per detectar avorriment en els altres, per no abandonar converses de sobte, etc.

ACTIVITATS I INTERESSOS. PERFIL COGNITIU I D'APRENTATGE DE LES PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

PERFIL COGNITIU I D' APRENTATGE.

- Poden presentar un desenvolupament poc uniforme, amb unes àrees molt desenvolupades i d' altres molt poc.
- El perfil cognitiu implica diverses habilitats com resolució de problemes no verbals, habilitats de llenguatge i conceptuals.
- Algunes de les característiques cognoscitives que solen presentar respecte a les funcions executives són la necessitat d'ajudes personals i/o visuals per a la planificació de la tasca, l'ordre dels passos a seguir, el fet d'iniciar una tasca, desenvolupar un conjunt d'activitats assignades, comprendre com avança una tasca o quan ha acabat etc. Pel que fa a la Coherència Central, solen necessitar ajuda per extraure les idees globals d'un tema, ja que tenen preferència per xicotets detalls. Això es pot donar en una conversa, en un text, en una imatge, etc.
- Preferència pel raonament concret, i no per l'abstracte.
- Existeixen diversos nivells de comprensió lectora que es poden manifestar en dificultats per entendre conceptes abstractes, dificultats amb el processament seqüencial, amb mantenir la informació de la memòria de treball mentre rep nova informació, problemes per integrar la informació provinent de dos o més modalitats sensorials i dificultats per organitzar el temps per respondre.
- Poden posseir una increïble memòria verbal però menys habilitats en la comprensió.
- Solen trobar dificultats en l'autoavaluació, la realització d'un judici de valors.
- Aplicació poc flexible en la resolució de problemes.
- Els pot resultar un gran desafiament generalitzar els aprenentatges als diferents contextos.

PUNTS FORTS, PUNTS FEBLES I ESTRATÈGIES.

PUNTS FORTS

- Interessos molt centrats en algunes àrees en les quals solen convertir-se en experts.
- Recopilació constant d'informació tant material com verbal sobre les seves àrees d'interés.
- Font de satisfacció i de relaxació quan els temes de conversa o interaccions versen sobre els seus interessos.
- Fidelitat a la temàtica d'interés al llarg del temps.
- Important punt de partida de cara a l'orientació vocacional.

PUNTS FEBLES

- Els continguts del seu pensament poden ser obsessius i poc variats, amb preocupacions de vegades considerades estranyes.
- De vegades poden presentar interessos a priori "poc funcionals", però s'ha de valorar si per a la persona compleixen alguna funció.
- Fan preguntes que poden resultar repetitives sobre els seus propis interessos.
- Es mostren molt perfeccionistes i poc flexibles en la realització de les tasques.
- Dificultats per integrar informació procedent de diverses modalitats sensorials, per exemple la visual i l'auditiva.
- Problemes en la planificació i control cognitiu de la conducta (funcions executives).

ESTRATÈGIES

- Minimitzar estats d'inquietud amb estratègies proactives, com proporcionar un ambient estable i predictable: estructurar el dia, anticipar les activitats i els esdeveniments de la jornada, anticipar els canvis.
- Diferents estratègies que puguin guiar el seus pensaments així com les seues accions:
 - Ús d'horaris/agendes visuals.
 - Ús d'històries socials.
 - Acompanyar les normes socials de cada context de suports visuals, per facilitar la comprensió d'allò que s'espera d'ells.
- Oferir contextos rics en materials, continguts, etc., per facilitar l'ampliació d'interessos i la flexibilitat.
- Aprofitar els interessos sobre els quals tenen molts coneixements per potenciar les seues relacions socials.
- Explicitar el temps amb eines visuals si no coneixen l'hora, amb apps com *time timer*, rellotges de sorra, etc. Aquestes ferramentes poden ser d'utilitat per a mesurar el temps que poden parlar sobre un tema de conversa o el nombre de vegades que poden preguntar sobre un tema concret.
- Ensenyar a detectar senyals d'avorriment en els altres com a indicador de que s'ha de canviar de tema de conversa mitjançant fotografies, vídeos, en activitats de role-playing.
- Disposar de targetes amb les respostes a les preguntes repetitives, així l'alumne podrà consultar-les de tant en tant, sense la necessitat de realitzar la pregunta. És interessant estructurar i negociar els moments en els quals el xiquet pugui consultar les targetes.
- Dissenyar exercicis de les diferents matèries escolars que tracten sobre els interessos particulars del xiquet; animals, còmics, segells, planetes,... i gradualment incloure altres temàtiques.

- Evitar la sobrecàrrega sensorial de l'aula, per tal de facilitar el processament dels estímuls.
- Deixar el temps necessari perquè l'alumne elabore les seues respostes a les preguntes.
- Assegurar-se que l'alumne està comprenent les explicacions amb preguntes de comprovació i, si cal, utilitzar l'estratègia de la doble explicació: primer grupal i després individual.
- Utilització d'autoinstruccions: té com a objectiu desenvolupar un hàbit de treball eficaç que permeta conèixer de manera exacta la meta que cal aconseguir o la tasca a desenvolupar. A més permet plantejar i posar en marxa un pla per a aconseguir aquesta meta i valorar i preveure'n resultats i conseqüències. Al principi l'entrenament està dirigit pel docent i a mesura que l'alumne siga autònom en el seu ús, es podrà modificar la intensitat del suport.
- Estructuració i informació visual: la majoria d'alumnat amb TEA requerirà que les tasques estiguen organitzades i estructurades per a reduir la inquietud per confusió, per a garantir la claredat, la comprensió i l'interès. Hem de tindre en compte:
 - Claredat visual: tasques netes visualment, sense distractors, amb aspectes i idees principals destacades, etc
 - Organització visual: facilitar un entorn en el que els materials de l'aula estiguen ordenats clarament i de forma estable.
- En alumnat menut, facilitar una estructura visual en les tasques, per exemple, utilitzant recipients per a les peces en comptes de desplegar-les.
- Instruccions visuals: segmentar una tasca, per exemple d'autonomia (llavar-se les mans, activitats d'higiene, etc), en xicotets passos per facilitar l'aprenentatge de la seqüència. Plasmar-ho de forma visual.

BIBLIOGRAFIA:

Lobo, M. C. (2011). EL SÍNDROME DE ASPERGER: Intervenciones psicoeducativas. Asociación Asperger y TGDs de Aragón.

Mesibov, G. B., & Howley, M. (2010). El acceso al currículo por alumnos con trastornos del espectro del autismo. Autismo Ávila.

De la Iglesia, M; Olivar, JS (2007) Autismo y Síndrome de Asperger. Trastorno del espectro autista de alto funcionamiento. Guía para educadores. CEPE.

De la Iglesia, M; Olivar, JS (2007) Intervención psicoeducativa en autismo de alto funcionamiento y Síndrome de Asperger. Manual Práctico. CEPE.

Barrios, JL; Blau, A; Forment, C. (2018). TEA Trastorn de l'Espectre de l'Autisme Una GUIA per a la COMUNITAT EDUCATIVA.
https://ceice.gva.es/documents/169149987/169674754/TEA_guia_comu_educativa.pdf